

Una recerca alimenta la tesi que el vapor Vita va dur el Reliquiari major de la Cinta a l'Atlàntic

Un grup de recerca integrat per deu devots de la Mare de Déu de la Cinta ressegueix en un llibre novel·lesc les pistes sobre el destí del desaparegut Reliquiari major i acumula indicis que no va arribar a sortir de Tortosa amb bona part del tresor de la catedral

Tortosa Òscar Meseguer

El Reliquiari major de la Cinta, donat a Tortosa pel bisbe Lluís de Tena el 1619, guardava el tros principal de la Santa Cinta -10 dels 12 pams-, una relíquia relacionada amb la fertilitat femenina que el relat de la fe catòlica explica que la Verge va donar a un capellà tortosí l'any 1178 en descendir del cel. La relíquia, que és un cinturó o un cenyidor de dona embarassada, segons les interpretacions, ha estat des d'aleshores venerada pels tortosins i tortosines, especialment amb motiu de les Festes de la Cinta. Però, des del 1936, la ciutadania més creient només pot expressar la seua fe davant del Reliquiari menor, donat pel capítol de la catedral el 1742 i que conserva dos pams de la Cinta, probablement el fragment que s'enviava a les cases on s'esperava un naixement. Els dos reliquiaris van desaparèixer de la catedral el 22 de juliol de l'any 1936 perquè, en previsió de l'ofensiva anticlerical dels contrarevolucionaris, el regidor de Cultura de Tortosa, Joan Cid i Mulet, d'Acció Republicana, va fer portar el tresor de la catedral, que incloïa els dos reliquiaris, a les dependències de l'Ajuntament, avui seu dels Jutjats a la plaça dels Estudis. "Vaig arriscar-me per tal de salvar allò que jo considerava un patrimoni intocable de la ciutat", va reivindicar, 24 anys després, en una carta de resposta al primer majordom de l'Arxiconfraria de la Cinta, el mateix Cid i Mulet.

La tesi fins ara més estesa, acceptada i poc qüestionada és que després el tresor va ser dipositat al Banc d'Espanya -primer a Tortosa, abans de la crema de les esglésies del 31 de juliol, i després a Barcelona- i que en el cas del Reliquiari major, va ser embalat en un bagul i portat a Mèxic a bord del Vapor Vita, que hi va transportar un fons artístic espanyol amb l'objectiu d'al·leugerir

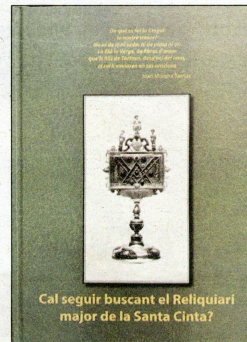
Capella de la Cinta, amb el Reliquiari actual exposat i -a la dreta- portada del llibre. / FOTOS: CEDIDA / L'EBRE

Membres del grup de recerca amb el bisbe Benavent. / CEDIDA

els milers d'exiliats republicans. Hi havia també recursos procedents de la catedral de Toledo, el Palacio Real de Madrid, el Museu Arqueològic Nacional, la Casa de la Moneda, la Caja General de Reparaciones i fins i tot les últimes reserves de la Generalitat, segons descriuen el catedràtic

Francesc Gracia Alonso i la professora Gloria Munilla a *El tesoro del Vita* (2014). Bona part de les peces haurien estat subhastades o foses, teòricament per a finançar els refugiats. La Junta d'Auxili als Refugiats Espanyols (JARE), impulsada pel ministre de Defensa de la República Indale-

cio Prieto, va administrar el botí, però mai no va retre comptes de la gestió del tresor del Vita. Del Reliquiari major de la Cinta, mai no se n'ha tornat a saber res més del cert. El Reliquiari menor, en canvi, no va arribar a sortir del Banc d'Espanya de Tortosa, va ser recuperat quan va acabar la guerra i dona continuïtat tangible a l'idiili entre els tortosins i la seua patrona.

Però... i si el Reliquiari major tampoc no va sortir mai de Tortosa? Esta és la principal hipòtesi, alhora farruca de diferents derivades i possibilitats, que alimenta una recerca recentment feta, des del 2017, per un grup de devots de la Cinta, que inclou diferents perfils professionals, i recollida en el llibre *Cal seguir buscant el Reliquiari major de la Santa Cinta?*, editat amb el suport de l'Ajuntament de Tortosa i la Diputació de Tarragona. Els membres del grup de recerca són el periodista Daniel Arasa, l'exalcalde de Tortosa Vicent Beguer, l'economista Federico Borràs, l'educadora social Pepi Borràs, la investigadora del CSIC Maria José Garcia, l'exdirector de l'IES de l'Ebre Josep Maria Gasulla, l'arqueòloga i assessora històrica Maria Mestre, la infermera i exregidora de Salut Mònica Ripoll; la presidenta i la secretària de la Confraria de la Mare de Déu de la Cinta de Barcelona, Maria Teresa Viscarri i Aurora Alós respec-

tivament, i la malaurada Anna Algueró, psicòloga i activista social. "La nostra seu social sovint ha sigut la Cafeteria Viena", fa broma Gasulla, que guia la lectura del llibre per part d'este periòdic.

Cal seguir buscant el Reliquiari major de la Santa Cinta? esdevé, més que una narració, un dossier amb totes les iniciatives i accions que ha dut a terme el grup durant la seua particular investigació, que estira diferents fils que esquerden la tesi que el vapor Vita va dur el Reliquiari major de la Cinta fins al port de Tampico, si bé tampoc no aconsegueix descartar del tot esta opció.

LA PISTA MEXICANA Als anys 90, Teresa Viscarri, membre del grup de recerca, i el seu marit, el cirurgià Joaquín Montserrat, havien intentat seguir el suposat rastre del Reliquiari major a Mèxic. Fins i tot van difondre un llibret amb el títol *Conoce usted este relicario?* Montserrat va contactar amb un home, Guillermo G. Salceda, que deia que havia vist el reliquiari a casa de la filla del doctor Antonio Sacristán, que anava a càrrec del vapor Vita i va fundar el Banc Espanyol Mexicà. Més tard, però, Salceda fa un gir i diu que la filla, Lola, no en sap res, en un context en què, amb la democràcia consolidada a Espanya, assenyalen els autors del llibre que no estaria ben vist haver estat dipositari d'algun objecte valuós o simbòlic del Vita i no haver-lo tornat. "Ens fa sospitar que va ser convincentment convençut que desaparegués de l'escenari que ell havia propiciat", conclou el grup de recerca del Reliquiari major, que resseguirà una altra hipotètica petjada del reliquiari a l'altre costat de l'Atlàntic.

El metge jesuenc Ismael Eixarch havia fet arribar l'any 2000 a l'exalcalde Beguer, ara membre del grup de recerca, que havia vist el Reliquiari major al museu The Cloisters de Nova York, tot i que quan va inten-